

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на шість місяців . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шість місяців . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милоста і віра не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских святих
в 5½ год. пополудні.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під ч. і.
л. Домбровського (Хорунщини). Ек-
спедиция місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні довенєня по
30 с. від стрічки.

Подорожний міністер-прези- дент.

(X) Може ні оден міністер-президент, хоч би за весь час довшого урядованя не наїздив ся тільки, як бар. Феєрварі, хоч єго президентура не така то давна. Справді й перечислити вже годі, скільки раз переміряв він вже дорогу з Будапешту до Відня і на оборот, так що справді можна єго назвати подорожним міністром-президентом.

Ледви вернув минувшої неділі пополудні з Відня, а вже в понеділок вечер знов явив ся у Відні і був знов ві второк на послуханю у монарха.

Вправді запевняють з Будапешту, що сию подорож спричинило зірванє переговорів з Сербією і потреба зачиненя угорської границі для ввозу сербских свиний, і волів, одначе границю вже таки зачинено, хоч може потреба міністрови-президентови сягнути ще поручень що до дальшого поступованя супроти Сербії.

Всеж таки не дасть ся заперечити, що головною ціллю приїзду бар. Феєрварого до Відня є таки угорське пересиленє зглядно можлива єї розвязка супроти того, що вже в марцо має знов зібрати ся сойм і треба заздальгід обдумати, що з ним зробити, чи відрочити, чи розвязати. Імовірно розходить ся отже тут о нові предлоги коаліції, котрі бар. Феєрварі має подати до відомости монарха яко послідню може пробу до порозуміня. Замітно також, що, як звіщають з Пешту, бар. Феєрварі перед виїздом

з Пешту був на послуханю у архієпископа Йосифа в будяньскім бургу.

Як відомо, не давно гр. Андраші і переговорював у Відні з міністром війни Піттрайхом а між ними, як запевняє дневник «Az Ujsag» уложено услівя, під якими коаліція була би готова утворити міністерство. Ті услівя отже яко мінімум домагань коаліції Феєрварі предложив монарсі. Вправді удержують сі услівя в тайні, одначе запевняють, що коаліція в найдразливійшій справі в доволла би ся якоюсь загальною заявою і обняла би на тій основі керму державну.

На основі тих вистий останними часами витворили ся погляди, мов би розвязка угорського пересиленя була близшою кінця, як би думати можна.

Одначе ті, що признають ся до таких поглядів, забувають, що монарх ані на волос не думає зробити більше уступок, як се свого часу заявив т. зв. комітетови девятки. Годить ся отже пригадати ті уступки, на які згоджував ся монарх а іменно: 1) щоби офіцерский корпус австро-угорских полків був так зложений, щоби по зможі угорські офіцери були приділені до угорских полків спільної армії; 2) щоби подбати про приріст угорских офіцерів через помноженє місць у війскових школах. В тих інститутах має бути малярська мова викладною. 3) По заведеню нового закона карного військового мають уживати в Угорщині малярської мови яко урядової. 4) Справа прапорів і емблем має бути управильнена відповідно державно-правним вимогам Угорщини.

Монарх готов отже повірити коаліції

керму державну, наколи она згодить ся на сі точки програмові. Іншого рішеня не думає Корона допустити не в тій цілі, мов би бажала «виголотити» коаліцію проволіканєм справи, але в надії, що коаліція прийде до зрозуміня, що пересиленє не може довше тривати, наколи край не має дійти до повного розладу із шкодою економічних інтересів. Колиж коаліція не наверне ся до сего погляду, тоді будуть міродатні чинники глядіти розвязки пересиленя без коаліції і задля того політичні круги угорські повинні приготувити ся на се, що міністерство Феєрварого довго ще може остати при кермі в Угорщині.

Масакра в Тарнавиці лісної.

Пос. др. Евг. Олесницький описує ось як сумні наслідки вшехпольської провокації:

В дорозі до Надвірної в неділю 21. с. м. дізнав ся я, що на сей день скликано велике віче селянське до Тарнавиці лісної, пів милі від Надвірної.

Коли я прибув до Надвірної, явилась до мене депутация з Тарнавиці і заявила, що віче заборонене, але відбудуть ся довірочні збори, і просила мене там конечно приїхати. Полагодившись з моєю місією в Надвірній, я виїхав фіякром о год. 2½ пополудні до Тарнавиці. На жаль, приїзд мій був спізнений. Саме перед моім приїздом відбулась масакра невинних, спокійних лю-

Іван Остап.

ГАЗДА.

(Присв'ята ВП. др. В. Щуратови).

— А, гості, кумонько, гості! Прощу вашеці. Сідайте. Чому не поцілуєш, Одарочко, мамуці в руку? Зараз мені «цьом». Таж то твої мамунця, а якже мамунця. До хресту тримали. Булочку принесуть з міста.

Одарка поцілувала. Було се маленьке девятьлітнє дівча.

— Як там коло вас кумцю! Здорові-моцні?

— От біда тай тільки. Старий мені відумер. П'ятеро діточок лишив. Цілу чередоньку.

Бідна моя теперички головоюка... а якже, бідна...

— Чула, чула — і довго кивала головою.

— Сідайте вашеці, розгостіть ся — і стерла хвартухом лаву. — А ти Одарко взуй мої чоботи, возьми хляцинку і мого ричу принеси.

Озьде маєш пісточку.

— О, що ні, кумцю, то ні. Я тільки на хвилю забігла. Від кума Пилипа з пранику йду. Шкода вашого труду тай ям-

барасу. Я зараз таки й забираюсь. Гадала навідатись трохи до кумоньки.

— Таки не пуцу. А то спогадаю, що цураєтесь бідної вдови. Сідайте. Перше инакше було, докіль старий жив... а теперички знов инакше.

І знов кивали головами.

— То хіба я й также що доложу — і почала витгати хустину з за пазухи. Витягла, розложила на столі і пошукала вузлика.

Почала розвязувати. А помагала собі при тім зубами. Наконєць відчислила гроші і прикликала Одарку.

— Маєш дитинку ще шістку і купи за дві. А озьдечки ще тобі два крейцарі на булочку або балобончики.

— Та пощо вам тільки заходу. Вистане й за шістку. А подякуй Одарко, подякуй і вертай ся скоро.

— А що, не «ходить» ваш? — і приступила таємничо до Мотруни. — А мій вам перший — царство йому небесне — то вам кажу, таки ходив! І хрест на се, що ходив! А якже кумцю... Таки во-во виділам його своїми очима. Я собі з початку «байбардзо» — молода була — не боялась. А потім таки убоялась. Бувало ще й не згашу каганця, а він вже небіщик коло ліжка. Такий вам блідий, тай

хитаєсь, тай киває до мене руками — а потім розвісь як та мана...

— Мій не то. Де йому й ходити. Такий за життя ще хирляк був. Хирляв-хирляв цілу божу Пилипівку — ні сюди, ні туди... Сам він і я вже Боженька просила, аби то скінчило ся раз... Кривлею плював, а здох вам немов та тріска. Кажуть, сухота зсушила його... І скінчив наконєць. А тільки було в йому як в того воробляти. І в деревиско не було що вложити.

Приїшла Одарка. Мотруна застелила стіл. Накраяла хліба, наклала зубців чоснику і поставила тарілку зі солею. По довгих торгах сіла кума за стіл. Почали пити.

— На здоров'є вашеці!

— Пийте здорові!

Пили і закусували хлібом і чосником.

— Та бо то кумцю, якби не та горівка — шкода, що тепер така дорога — то здаєсь, не видержала би того довше. Онофрик — він в мене тепер газда — по цілих днях в дворі. В дома сиджу сама і падькаюсь з дїтьми. Часом найде вам така «думка...» От й не говорити лучше — і почала обтирати рукавом слези.

— Шкода, добрий був хрестянин і кум добрий — і собі обтирала слези.

— Так Бозя хотіли, не верне ся... Пропало... Пийте кумцю.

дий, а хід цілої події був, як се я зараз провірив на місці, ось який:

До Тарнавиці вислано жандармерию і відділ війська під командою молодого поручника. Військо застало кілька тисяч народу зібраного з многих охрестних сіл. Віче було заборонене, тож лише мала громадка могла зійтись на довірочні збори, котрі відбулись за письмєнними запросинами в одній шопі. Я сконстатував, що при вході до шопи стояли аранжери з лістою запрошених і впускали лише тих, що мали запросини на письмі.

Жандармерія, як лише прийшла до села разом з війском, арештувала відразу академіка Осипа Охримовича, за его участь у вічу, яке перед кількома днями відбуло ся в Перерослі, і забрала его до Надвірної. Се арештоване відбулось провокаційно, перед лицем тисячів народу, котрий бачив, що Охримович поведив ся цілком спокійно.

Відтак слідували події описані в вчерашній дописи до Діла. Народ захоував ся цілком спокійно, а військо кинуло ся на народ сейчас по приказі жандармерії «розійти ся!» А що тисячі народу не можуть з вузкого місця відразу розійтись, то відділ війська, не питаючи богато, припустив штурм з багнетами, а поручник помагав їм шаблею. Ранено п'ятьох людей, з тих одного шаблею в руку, деяких в плечі з задку, отже очевидно утікаючих, а не атакуючих. Ранені: Оніфро Семенів вийт з Тарнавиці, котрому багнет пробив ребро (сега раненого я не бачив, бо відведено его до дому; рана має бути тяжка), Михайло Савчинський з Перерослі в руку багнетом, Дмитро Сукновский з Парища багнетом в плечі, Семко Лавришин багнетом в плечі, Іван Свідрук з Надвірної шаблею в руку. Всіх чотирох послідних я бачив і оглядав їх рани. Багнети пробили грубі кожухи, опанчі і сорочки. Рани, на щастє легкі.

Я приїхав як раз по тім атаку і застав таку ситуацію:

Військо стояло в рядах з багнетами в руках, а тисячі народу стояли здовж улиці ридом преспокійно — серед гробової тишини — ніхто в сьвітї не міг би був подумати, що перед хвилию відбулась тут кровава масакра...

Нарід окружив мене сейчас, а оден чоловік (котрого імени вже не тямлю) виступив наперед і коротко оповів, що стало ся. Я промовив до народу, поручаючи рів-

— Вам би віддатись тепер. Шкода гадівства. Либонь й ялівчину маєте, ту бучастеньку.

Треба газди.

— О, що ні, кумо, то ні! Не треба мені того клопоту. Не пильно дієсь. І так докоратаю уже свого сьвіта. Газдуватиму з Онофриком. Він в мене золота дитина. Молодий ще, молодий... — на Онофрея чотирнайцять літ минуло — а більше вдасть, як котрий старий.

Не пильно дієсь мені. Зрештою, молодий не схоче «приставати» на діти, а старого з дітьми я не хочу. Прийдуть зведєнята, а з ними халепа і бійка в хату. О, що ні кумо, то ні, — і заперечила головою — не треба мені иншого газди. Онофрик в мене не аби який газда.

— А я радилаб розмірковатись вам. Онофрик добрий робітник, але вам порадоньки треба. А Онофрик ще майже дитина.

Я це так не із себе кажу — мені «байбардзо» до всего — але старий Бедрий переказав, щоби «пристав». Він вдовець. Також гарує своїм сьвітом. Нікому обіспрати, ні обзолити. І діточкам мусить сам варити страву. Трійко їх має...

— Ні, кумцю, ні. Я таки не похочую.

(Конець буде).

новагу духа. Та сега не було й потреба, бо спокій був взівцевий.

Я удав ся до одної з сусідних хат і попросив з собою кільканацять найповажніших людей, а ті поінформували мене о всіх подробицях події. Відтак зайшов я на хвилию до людей, де відбувались збори. Попросивши у жандармів письмєнного запрошення, я увійшов до середини. Було зібраних около 100—120 людей. Промовляв про реформу виборчу референт-селянин так супокійно, що подивляти треба було рівновагу его і слухачів в тій хвили, коли пролито невинну кров. Я промовив до зібраних коротко, а відтак, вийшовши, перейшов побіч численних рядів народу, що стояли на улицях села, і поговоривши, о скілько час позваляв, тут і там з поодинокими людьми. А що час відїзду поїзду зі стациї Тарнавиці був недалекий, я удав ся на стацию.

Зібраний нарід двигнув ся цілою масою за мною, а за народом помашерувало військо і жандарми. В тім величезнім поході прибули ми всі на стацию. Нарід, прибувши скорше, уставив ся довгими рядами здовж перону, а військо стануло по другій стороні vis-a-vis народу, тримаючи в руках карабіни готові до атаки. Так стояли ті два ряди против себе зо двацять хвиль, аж до приїзду поїзду, а вокруг панувала тишина, хоч мак сій... ні одного слова, ні оклику, ні пари з рота. Приїхав поїзд, я всів, попрощав ся з народом нічим поклоном... тисячі шапок піднялись в гору, однак не упало ні одно слово...

Описую се так подрібно, бо вчерашне *Slowo polskie* принесло вже телеграми про тарнавицьку аферу, в котрих пише: «Dr. Olesnicki chciał uspokoić tłum, ale bez skutku, bo większość była pijana». Безвстидна, безсовісна лож! Яко очевидець стверджую совісно, що поведене народу було так супокійне, так приличне, що хіба п'яний був кореспондент і інформатор *Slowa polskiego*, котрий міг подібну інсинуацію і лож в курс пустити...

Я певний, що колиб віча не заборонено і тим людям дозволено свобідно виконати запоручене законом право зборів, віче відбулось би було в найліпшій ладі і без якоїбудь небезпечности; однак тут ходило іменно о те, щоби спровокувати нарід, викликати якубудь авантуру, котра була би відтак доказом на оправданє мір виїмкових. Авантури викликати не удалось, але пролито невинну кров народу... Масакру тарнавицьку уважаю тяжким злочинном супротив народу і справедливости, а одвічальність за ню паде лише на безсовісних провокаторів, котрі впровадили і дальше спроваджують репресалії в Надвірянщині.

Арештовано кромі акад. Охримовича ще акад. Чорненького і селян Михайла Борковського в Тарнавиці, Ілька Гарцяка з Камінної і Марисю Присяжникову з Перерослі. Надіюсь, що по переслуханю випущено їх на волю, бож нема ніякої причини уважати їх за злочинців і нема зо всім причин, котрі би що до них оправдували слідчий арешт, або взагалі довше придержанє.

Додаю, що вість *Slowa polskiego*, що я в неділю взяв участь в цілім ряді віч в повіті станиславівськїм, є хибна. Я, на жаль, не міг в однім дни бути і в Надвірянщині і на вічах в Станиславівщині і длятого про ті послідні віча не можу нічого сказати.

Др. Еуген Олєстурский.

Д О П И С Ь

з Бобреччини.

(Вічевий рух — а сьвященство).

Вічевий рух в нашім повіті росте з кождим днем вельми прискореним темпом,

з чого можна заключати, що незабаром і найбільш глухий кут пірве за собою та могуча народна хвиля. Всюди одногласно ухвалюють резолюції, домагаючись рівноправности Русинів на поли виборчої реформи та шлють їх на адресу цісаря і бар. Гавча. Однак признати треба, що ціла та організація спочиває з малими виїмками виключно в руках місцевих або повітових провідників — селян та міщан, як пр. п. Миколи Моха зі Звенигорода (якого стереже тепер двоє жандармів, бо п. староста знайшов в его домі якусь «заразу»), п. Прибили і п. Орлевича з Романова, п. Сисака з Коцурова, п. Юськевича з Бібрки і многих инших, які не зважаючи на перепони зі сторони ц. к. староства, не оминають жадного віча, ні довірочних нарад та горячими словами закривають дооколичні села до легальної борби за надежні нам права. Тим щирим патриотам, тим камінярам поступу в Бобреччині належить ся дійсно честь і повне признанє за їх невтомний труд, та лиш радуватись треба, що наш мужик в так важній хвили вже в силі є сам собою повести!

Однак сумно і то дуже сумно, що в сій порі, де рїшає ся доля всего руского народу, майже всі духовні пастирі бобрєцького повіта покинули своє стадо вірних, бо крім о. Сінгалевича з Романова та о. Зацерковного з Водник, який бере живу участь майже в кождім вічу, чи довірочній нараді в повіті, а може ще й крім двоє-троє инших — решта або зовсім байдужно, або навіть неприхильно відносять ся до сего вічевого руху, а тим самим до такої актуальної і кождому Русинови так дорогої справи, якою є виборча реформа. Аж ніяково признати, що крім згаданих сьвященників прочі не то щоби занялись скликанєм віча хоч в своїм селі, але навіть не вкажуть своїм людям дороги до сего, а на скликуваних мужиками вічах чи довірочних зборах не уважають за відповідне навіть показати ся! Се вельми хибна політика і захоуване своє «поваги», бо ся «повага» існує хіба у їх власнім і звісно, жіничнім пересьвідченю, а ширший загаль бачить в тім лише шкаралупство, самолібовність, держанє панської клямки, брак любови до народу — отже всі пороки, які можуть справедливу повагу і популярність сьвященника тільки підорвати.

Народ прозрів і найтемніший зрозумів вповні велику вагу сєї хвилі. Тому як раз з великим огірченєм ззираєсь він на своїх духовних пастирів, які під ту пору далеко відстали від свого стада. Народ сьвідомий сего, що хто в тій переломовій хвили не з ним, той против него, той его ворог. А ворогови народ не стане приятелем! Про сумні наслідки того рода напружених відносин вже й злишне згадувати. Цікаво лиш, о скілько возьмуть собі до серця ті Всч. Отці послідний лист пастирський і примір владиків, які лично в депутатції заступались перед престолом за руский народ і виборчу реформу. Однак можна припускати після деяких певних підстав, що більшість сьвященників у нашім повіті перейде на жаль над ним до дневного порядку. «Горе Вам всім, щосьте були ні зимні, ні горячі!» — каже св. Письмо. Не час тепер бавити ся в аристократів, коли весь сьвіт демократизує ся, а для нас настала горяча доба самооборони перед політичним покривдженєм. Хотять виставити нас на наругу всіх народів Австрії і завести виїмкову посередність виборів, плюральність голосів, якої нема нігде на сьвітї; хотять нас зробити австрійськими Ботокудами, при яких польська культура мусить стояти на сторожи! Не час тепер дбати про власні вигоди, провідну дрімку переносити над денервуюче віче народне, а треба вам, панотчики, припасти до груди народа, надслухувати удару его живчика, усмиряти нетерпячку щирим, відважним і отвертим словом, а закривати до витривалости в легальній борбі, до пожертвованя

за справедливу справу, до горячої любови многострадалної, а визволяючої ся Неньки-Ук аїни!

М. —ий.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Єрмила, Стратон; римо-кат.: Полікарпа еп. — В суботу: руско-кат.: Отців синайських; римо-кат.: Йона Златоустого.

— **Заг. збори Тов. ім. Котляревського,** назначені на вчора, не відбули ся з причини браку вимаганого статуту к'малсту. Слідуючий речинець зборів припаде на перші дні лютого.

— **Народні віча** в справі виборчої реформи відбудуть ся: дня 28. с. м. в Ракові і в Надіїві (пов. Долина), в Острівці (пов. Коломия); дня 30. с. м. в Бережанах о 11 год.; дня 2. лютого віче Русинів у Відні о 7 год. в готелю Union, IX, Nussdorferstr. 25.

— **Русини в справі виборчої реформи.** З Перемишлянщини пишуть нам: Велике народне віче в справі реформи виборчої відбуло ся в Сьвіржі в понеділок дня 22. с. м. Віче зібрало ся в хаті одного селянина, а крім него промовляли до народу референти через вікна. На просторім обійстю зійшло ся понад 4 тисячі народа так місцевих як і з Гаїв, Романова, Гриньова, Водник і т. д. Поміж зібраними було много латинників і жидів. Председателем вибрано о. О. Зацерковного з Водник, секретарював п. Іван Вовк, селянин-патриот з Гаїв. Виборчу реформу реферував п. Геринювич зі Львова. Бесіду почав словами: „Мир Вам братя Русини, Рокіј з Вами Поляки і Шолем Алхем Жиди!“ Значив, що Русини подають дружню руку і серце так Полякам як і Жидам до снідального діла за красну долю. Пояснивши теперішню виборчу систему, підіє вагу вишньої акції. В дискусії промовляли: Чабак, Прибіла, Орлевич, Гейден, Ігнат, Лаш, Стасик і о. Сінгалевич з Романова в справі діяльності наших владик за реформою. Похід зложеної з 4-тисячної маси рушив до містечка, співаючи пісні. На переді походу було видно фану австрійську і дві рускі. По промові одного з присутних розійшли ся всі спокійно домів. — *С.ок.*

— **Провокація.** З кругів Русинів парохії св. Юра дістаємо опис немілої події, яка стала ся на Богоявлене недалеко місця водосьвятя на розі Ринку і улиці Краківської: Коли процесія з церкви св. Юра мала з ул. Краківської входити на Ринок, аби уставити ся побіч вишних процесій, кордон війська і поліції загородив їй дорогу. Ані просьби священників, ані брацтва нічого не вдіяли у військових і поліційних властей. Почув ся ще брутальний голос одного з поліційянтів, якого тут не наволимо задля цензури, бо прокуратор не хотів би прямо сему повірити. Кордон війська натиснув потім на процесію з такою силою, що дунієні люди почали кричати, а образи несені дівчатами не поторошили ся лише тому, що несено їх над головами. Хто знає, як була би скінчила ся та справа, бо наряд був до крайности обурений, як би не президент Міхальський, котрий своєю інтервенцією причинив ся до успокоєня людей і до порядку. При тим нелюдським поведеню в Русинами визначили ся головні поліційянти чч. 115 і 45 яких не повинна поминути за то кара. Сьвідками можемо служити. Духовні власти зволіють подбати, аби на будуче не повторили ся такі події, та щоб до удержування порядку на рускім праїнику призначувано жовнірів Русинів, а не Жидів чи Поляків.

— **Нагінка на рускі „Соколи“.** В Гаях коло Львова розв'язало староство пожарну філію львівського „Сокола“ за то, що его члени яко приватні люди брали чинну участь в вічах в справі виборчої реформи. Чи основане ватомісьце яке инше товариство з радикальною за-краскою буде вигіднійше для властей? Бобрецьке староство заборонило всім пожарним „Соколам“ в своїм повіті носити відзнаки і уживати сурмових сигналів. Поминувши те, що ношене відзнак членами неполітичних товариств, яким в „Сокол“, є дозволене після австрійських законів, і заряджене староства є незаконне, зашитаємо, чим, як не сурмою, можуть скликати ся пожарники в случаю тревоги? При тій нагоді показало ся, що бобрецьке староство не має на-

віль катастрофу вступуючих в его повіті товариств і заборону ношеня відзнак Соколами розіслало всім громадским урядам. Се мало такий наслідок, якого би собі можна лише бажати. В многих селах, де про „Сокола“ зовсім не чували, тепер дізнали ся про него і оснують сокольські філії. Староство в Теревовлі також заборонило Соколам носити пожарні відзнаки.

— **З Ярослава** Виділ бурси ім. св. Онуфрія в Ярославі має честь отсям повідомити П. Т. наших Добродіїв, що в тім році задля місцевих причин не буде в Ярославі ніякого вечерку з танцями на дохід бурси; ватомісьце устроєє Виділ бурси дня 8. лютого в великій салі „Сокола“ „Ніч Вифлємську“ ораторію сценічну в 4 актах. Позаяк чистий дохід з сего представлення призначений на бурсу, тому підписаний Виділ уклівно просить П. Т. публіку місцеву і замісцеву о як найчисленнійшу участь. Рівнож осьміляє ся Виділ звернути з уклівною просьбою до П. Т. Добродіїв, котрі звичайно брали участь в наших вечерках, щоб замість білетів вступу ласкавими жертвами зволили причинити ся до збільшеня доходів бурси. — *І. Хотинський* председатель, *о. К. Хотинський* секретар.

— **Подяка з львівського „Сокола“.** На листу д. Гутковського при коляді на щедрий вчір зложено 176 К, а на листу д. І. Ігната 68 К. Бсім щедрим жертводавцям складаємо щирю подяку. *Гаразд! — Старшина.*

— **Річні вістки.** Руска захоронка у Львові устроєє дня 17. лютого концерт в салі „Народного Дому“. — На російськім Поділю деякі православні священники почали говорити церковні проповіді по українськи. — Перші заг. збори „Руского Народного Дому“ в Косові будуть дня 1. лютого перед полуднем в салі „Рускої Бесіди“. — Справа виділення Українців Холмщини в реїона губернії Конгресівки а прилученя єї до т. зв. полуднево-західного („юго-западного“) краю поступав наперед. Як доносять „Кієвські Огляди“, начальник полуднево західного краю вислав до Холмщини урядників Косача і Левницького, щоб розслідили тамошні відносини на місці і здали ему звіт. Се стало ся на припорученє міністра справ внутрішніх. — Цар затвердив вибір Жигмонта Грєблевського, нотаря в Калуші, на заступника председателя повітової ради в Калуші.

— **Дрібні вісти.** В Розворянах коло Перемишлян згоріли оноді три селянські загороди вартости до 3.000 К. — На шляху Львів-Підволочиска злодії обікрали двох подорожних, одного на кількасот корон, а другого на 50 К.

— **Про япаньську армію** має оноді у Відні відчит поручник Ервин Франц, б. аташе при япаньській армії в Манджурії. Віденські часописи донесли були, що цивілям замкнено вступ на відчит, аби зміст відчиту не дістав ся до праси. Ми згадуючи тоді про відчит, зазначили, що поки що не можемо подати его змісту, бо булосьмо певні, що він до праси дістане ся. Впрочім пор. Франц хвалив япаньську армію аж до пересяди, і подав майже самі знані річи. Він хвалив її спокій, відвагу, пожертвованість жити, щирість, витривалість в початім ділі і кариєсть. Ціла армія дивила ся на свого маршалка Ояму як на Бога. Шеф генерального штабу Кодама мав повне довіре у всіх Ген. Оку був мовчаливим, але поважним і енергичним жовніром. Друга япаньська армія була зорганізована на взір німецької і послуговувала ся поленими телеграфами і телефонами. Одностаїнність мундурів, яких краска дуже підходила до краски окруженя, виявила ся вельми практичною. Найвасше призначене належить ся япаньській артилерії, знаменито вправленій і виобразуваній, хоч она не мала скорострільних гармат. Піхота послуговувала ся ручними гранатами. Кіннота була зорганізована на лад австро-угорської, але мала лихі коні. Тактика Япанців у війні полягала на безнастаннім окружуваню неприятеля. Цілою акцією кермовано з головної кватири, хоч командианти мали вільну руку у способі виконаня витченого плану. Відчит закінчив преасгент комикіментом для російської армії, що Япанці мали твердий оріх до перекусеня, бо супроти себе стояли дві рівні силою і духом армії.

Телеграми

з дня 25. січня 1906.

Відень. Відпоручники Словінців зі Стирії, послаи Пльой і Робіц, конферували вчора з міністром внутрішніх справ гр. Біландт-Райдтом в справі розділу мандатів.

Відень. Торговельні переговори Австро-Угорщини з Сербією розбили ся, а відпоручники Сербії вже виїхали з Відня. Австро-Угорщина відповіла замкненем цлової границі з Сербії. Се початок цлової війни.

Будапешт. Князь-кардинал Васари небезпечно занедужав і прийняв св. Тайни.

Матеріяли до національно-політичного і культурного життя Русинів.

Від одного зі звісних і визначних наших писателів одержуємо письмо, яке містимо тут в цілости.

Вшоважаний Пана Редактор! Будьте такі добрі тай дайте місце моім кільком словам в кутику „літературні замітки“ чи як там, які сказати прагну на тему „Артистичного Вістника“. Підписую ся покищо моім старим псевдонімом „Терський“, колиж однак оказалась би потреба відкрити шолом, то я не заважаю ся тее вчинити. Воно справді мерзота, що там у тому „вінику“ псевдолітературного наторочено і час би викинути з української хати такий „віник“, а подбати про „вістник“. Поки що також, розумієть ся, не видаєть мене страшному Трушови аї секрету — сеж впрочім, звісно, редакційна тайна.

Здоровлю й остаю з поважанем

Ваш . . . . .

Чи дуже артистичний наш „Артистичний Вістник“?

Загостив у хату українську „Артистичний Вістник“, всі його приняли радо, вірячи, що заповнить він превелику локу в артистичному вихованю нашої сусільности. Стала розглядати вашу гостю і зрадїла ще більше: вигляд у неї справді артистичний, вся зверхня форма, папір, черенки, орнаментові вінетки і прочая такі, як у багатих сусідів, як у порядних націй культурних. Декуди недописувала коректа, алеж звісно, де там заходити ся з такою річю артистичним редакторам, се хіба полишаєть ся буденним філістрам, що дивлять і на тее й слідять за кумедними, а часто й доволі шкідливими, бо не дуже то невинними вибриками печатного чортика. Подобали ся нам „артистичні додатки“, хоч деякі сьвітлодруки з портретів кисти (а не „кисти“) Івана Труша булиб тутки зайві, бо попри саму портретову техніку не приносять они ані лиць інтересних виразом, ані гарних собою. Без тих портретів (трех числом) міг і так остати наш „А. В.“ артистичним. За те вдячні ми дуже за знімки праць наших самоуків-мистців Шкрибляка й Меґеденюка, ще більше за пару знімок, познакомлюючих нас із творами кисти заступлених на українській виставі артистів, а там і за знімки з удачних, правдиво артистичних фотографій, уявляючих околиці чи які там партії жанрові. З приємністю читало ся річеві статі Н. Вахнянина, Домета, Людкевича, Ф. Колесси тай подекуди й других, багато интересного знайшло ся в статях Ів. Труша, але тільки в тих, де він з олімпійским спокоєм артиста розсуджує справу; приємно вразила нас поезійка, на жаль, одинокого парнасівця Вістникового С. Чарнецького. Ми надїяли ся, що подіблемо й більше справді артистичних під зглядом форми й настрою поезійок наших любимців Музи, яких нині в нас і справді не скупю, ну — покінчило ся на однім. Хай там! Зацікавити всякого мусіла еще й статя Ів. Труша п. з. „Артистичний орнамент окладники“, яка в багатьох річах дійсно гарна й стоїть того, аби єї взяти на розвагу.

Та щож на сьвітї вічно гарне! Помалу й наш „Арт. Вістник“ став поводити ся доволі неартистично, а там узяв ся таки й на грубо лаяти ся. Вже в згаданій интересній статі про орнамент окладников відограєв гловний редактор „А. В.“ Іван Труш доволі сумну роль пяного, що чінаєть ся плота, офіруючи ся за багато до д

Грabcyкa, видавця «Пестрих Звуків» С. Яричевського. Та цілком уже нападистим став добродій редактор в постійній рубриці «А. В.», що зоветься «Огляд». Се рід якоїсь пральні, чи чого в «А. В.», тільки спосіб єї прання вельми старий, грубий, некультурний. Тут читаєть ся д. редактор усіх і всього: і «Музичний календар» його драгус і Бажанський і Кримський і Окуневський і Пулюй і Господь зна єше хто. Розводати ся про се не стає в тій малій замітці місця. А вже верхком культурного способу полеміки в' хіба слова кінцевої частини огляду п. з. «Наш журнал і передплата 10 корон». Читаємо всю річ до кінця, а тут уже й очам своїм не віримо. Хібаж се дійсно так відзиваєть ся вельми артистично обрaзований редактор «Артистичного Вістника»? «Зрозумів рутенський мозок?» — питає в своїй безстидній зарозумілості Іван Труш! (зощ. IV.) І то кого? Одну частину передлатників свого «Вістника». Як що д. Труш гадає, що так сміє промовляти до української публіки він — «надчоловік» (якого удає залюбки наш землячок), то питає: де се він такої мудрости навчив ся? Хіба в других культурних народів? Се може дотеп? В такім разі свідчить про грубошкірієть духового організму автора. А свідчить єще тєє слово про тєє, що суєспільність наша виховує собі іноді й брутальні одиниці, що замість привнеси їй те, що при добрій волі моглиб може принести, плюють єї типом уличника в лице. Слідно, що такий надчоловік — то всім своїм способом думання й відчування таки Рутенець, а не син обновляючого ся народу.. Комічність «надчоловіцтва» д. редактора являєть ся єще і в тому, що він втягає силоміць духову шату надчоловіка, яка й не лицює зі щиродемократичним імям Іван Труш — як сокирою врубав!

Велід за нападом графоманської гістерії Івана Труша слідно й упадок єтійности деяких його висказів навіть у статях фахових. Приміром статя про Менцеля в зошиті IV. Попри великих хибх сего «фаховця» показує ся й те, що д. Труш не такто багато знає про єніяльного єрманського мистця кисти, як би то по ньому належало сподівати ся. В своїй ніби «редметовій», односторонній статі, забув сказати, що рішучо найбільшим твором Менцеля є образ «Eisenwalzwerk» з р. 1875., який називає критик Мутер одним з найбільших трох діл в штуці цілого століття й цілого євіта («Standardworks»). На тій точці згоджують ся всі найбільші критики штуки з великим Авенаріюсом на чолі. (Ферд. Авенаріус, редактор «Kunstwart»). Щоб д. Труш більше про те знав, не слідно якось...

В нападах графоманської єпілєпсії, забуває великий наш учитель Труш навіть на чистоту мови і тут виходить кучерявий стиль польско-українсько-галицький, достойний хіба брукової газетки, а не «А. В.» з претенсіями до краси й обрaзована навіть на почві рідної мови. В статі «Дещо про японьєску штуку» у него «Япончики» (!) засипують гроби «полегших» товаришів фіялками, а на «штандарі» держави видіє «тарча». Японьєска релігія се «убожанє «природи... itd. in dulce infinitum. Видко, що тому редактори забуває часом приятель справити мову і виходять промахи навіть у нашого великого критика, маляря, музика, літерата, історика, правника, фізика, добродія електро-техніка — словом полігістора! Ну, се вже чортки, але не опечатні!

А тепер коєць:

Або ми маємо «Артистичний Вістник», що розсуджує свою річ зі справді артистичного становища краси й штуки тай артистичним промінем-чутєм осьвічує єіру будєньщину суєспільних питань і наших потреб, або маємо «Неартистичний віник», що роздранав ся сам собою і, як у вашій хаті непотрібний, належить на ємітнік....

Призадумай ся над тим, слухна бо пора, артистичний добродію менторе, і стань справді жрецем краси, якій так спроневірив ся єси попогано в своїм «Вістнику»...

19/1. 906.

Терський.

Оповідка.

П. Т.

Маємо честь запросити П. Т. членів Товариства на Загальні Збори Товариства взаємного кредиту «Віра» стоваришена зарєєстрованого з обмеженою порукою з Перемишля, котрі відбудуть ся в суботу дня 3-го н. ст. лютого о годині 5. по полудни з слідуючим

Порядком дєвним:

- 1) Отворєне загальних зборів через прєдєдателя Ради надзираючої.
- 2) Справозданє Дирекції і бїлянє за рк 1905.
- 3) Справозданє комісії ревїзїйної і затвердженє бїлянєу.
- 4) Роздїл висків.
- 5) Вибір двох членів Ради надзираючої і одного заступника членів Ради надзираючої.
- 6) Затвердженє вибору одного члена Дирекції і одного заступника члена Дирекції.
- 7) Вибір трох членів комісії ревїзїйної.

Перемишль дня 23. сїчня 1906.

За Раду надзираючу товариства:

І. Малиновский в. р.
секретар.

Л. Шехович в. р.
прєдєдатель.

Всілякі
КУПОНИ
вильосовані
цінні папері

виплачує без потручення
провізії або коштів

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного.

Можна купити в «Сокильському Базарі» у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Colosseum
в пасажи Єрманів
при ул. Соняшній у Львові.
від 15. до 1. лютого 1906.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В недїлі і євіята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятницї High-Life представлєнє. Бїлєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З куплєним бїлєтом на фєстєлі, лєжжі і Гряди крієсла можна іхати даром на представлєнє омнібусами Кольосєо, які ждуть коло Відєньської Каварні.

ЗНАМЕНИТИЙ МІД ДЕСЕРОВИЙ

кураційний по 6 К. «раритас» медоборів по 6 К. 60 сот. за 5 клгр. франко. Мід в ілїєстрах 1 клгр. 2 К. Від руского замовлєня даю 20 сот. на будову театру.

Корєнєвич, ємер. учитель, Іванчани
177(1-?) почта в місці.

Розклад залїзничих поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейський).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмєє, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмєє	6:30	до Підволочиск, Київ, Одєси, Бродів, Гусєтина
7:20	з Підволочиск, Одєси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокалі	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8:05	з Станиславова, Жидачєва	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвєнцима
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одєси, Київ, Бродів, Дєлятина,
10:05	з Коломиї, Жидачєва, Потутор, Керезмєє		Залїцк
10:35	з Рїшєва, Лавочного, Калуша, Любачєва	11:1	до Белєци, Сокалі, Любачєва
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одєси, Бродів,
11:55	з Підволочиск, Гусєтина, Копичинєць, Козови		Копичинєць, Чорткова, Залїцк, Гусєтина
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмєє
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Залїцк, Кіч		
1:50	з Самбора, Яєла, Сянока, Івонича	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
2:30	посп. з Підволочиск, Одєси, Київ, Бродів, Грї	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
	малова, Гусєтина, Копичинєць, Козови	4:10	до Рїшєва, Любачєва, Хирова.
3:45	з Стрия,	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
4:32	з Яворова	5:50	до Коломиї, Жидачєва,
5:00	з Сокалі, Белєци, Любачєва	5:58	до Яворова
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Осьвєнцима	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:45	з Іцкан, Жидачєва, Калуша, Новосєлиці	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	7:30	до Рави рускої
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмєє	9:00	до Підволочиск, Київ, Одєси, Бродів
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Яєла	10:05	до Перемишля Хирова, Івонича
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:40	до Іцкан, Чорткова, Залїцк, Дєлятина, Сучави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одєси, Бродів, Копичинєць, Залїцк, Скали, Іваня пєстого, Гусєтина	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11:00	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
12:20	посп. з Іцкан, Яє, Царгорода, Жидачєва, Залїцк	11:05	до Підволочиск
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги		Іваня п. Скали, Гусєтина, Потутор
		11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
		12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
		2:51	посп. до Іцкан, Калуша
		4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги,
			з двірця «Підзамчє»
7:00	з Підволочиск, Одєси, Київ, Бродів		
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одєси, Бродів,	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одєси, Гусєтина
5:15	з Підволочиск, Київ, Одєси, Бродів, Залїцк, Потутор, Іваня пєстого, Скали, Гусєтина, Грїмалова	11:15	до Підволочиск, Київ, Одєси, Бродів, Потутор
		2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одєси, Гусєтина
10:02	з Підволочиск, Київ, Одєси, Бродів, Копичинєць, Чорткова, Залїцк, Іваня п., Скали, Гусєтина	9:23	до Підволочиск, Київ, Одєси, Бродів

ЗАМІТКА: Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обєєдено рамками. — Звичайні бїлєти їади як і вські інші бїлєти, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в мієтовім бюрї ц. к. держ. залїзницї, Пасаж Гавємана ч. 9.